

самоосвіти й формування конкурентноздатності. Ці заклади дозволяють повною мірою реалізувати принцип наступності та неперервності освіти, позитивно впливають на розвиток у студентів здатності самостійно здобувати знання, навчати студентів раціонально планувати свій професійний шлях.

Література

1. Жерновникова О. А. Специфіка дидактичної підготовки студентів математиків педагогічних ВНЗ до роботи у коледжах та професійних ліцеях. *Педагогіка і психологія* : зб. наук. праць; Харківський нац. пед. ун-т імені Г.С. Сковороди. – Х. : Щедра садиба плюс, 2014. – Вип. 45. – С. 97–105.
2. Матвійчина С.В. Особливості організації навчального процесу в коледжах та можливості предметів природничого циклу у саморозвитку студентів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету* : Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». – 2014. – №32. – Ужгород. – С. 118–120.
3. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. – Указ Президента України від 25 червня 2013 року №344/2013 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.
4. Соцький К. О. Структура готовності студентів медичних коледжів до професійного саморозвитку. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія. Педагогіка. Тернопіль: ТНПУ, 2014. – №1. – С. 55–62.
5. Шик М. П. Індустріально-педагогічний коледж в системі педагогічної освіти. *Проблеми освіти*. – К.: Наук.-метод. центр вищої освіти, 2005. – Вип. 42. – С. 110–118.

УДК 376.36

Кашуба З.Б.,

музичний керівник Тернопільського ЗДО №19
zorianna.kashuba@gmail.com

ТЕАТРАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ РОЗВИТКУ ОСОБИСТІСНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

На сучасному етапі розвитку дошкільної освіти важливим є формування базових якостей «маленької» особистості. Повноцінний розвиток та особистісне становлення дитини дошкільного віку може бути здійснено завдяки ефективній та злагодженій співпраці з цілою командою вихователів, завідувача, музичного керівника, фізичного інструктора та інших працівників дошкільного закладу [2, с. 17]. Варто пам'ятати та водночас виховувати, формувати у дошкільників довільність усіх психічних, пізнавальних процесів; ініціативність у думках, висловлюваннях; самостійність у діях, поведінці, вчинках; самосвідомість власного «Я»; самооцінку власних переваг та недоліків; безпечність власної поведінки у складних ситуаціях; самоставлення та саморозуміння; свобода поведінки; відповідальність у різних дитячих справах, учинках; креативність у різних пропозиціях, творчих фантазіях.

Базовий компонент дошкільної освіти України ґрунтується на основних положеннях Міжнародної Конвенції ООН про права дитини, Законах України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про охорону дитинства» тощо.

Засадами нового Базового компонента дошкільної освіти є:

- визнання самоцінності дошкільного дитинства, його особливої ролі в розвитку особистості;
- збереження дитячої субкультури;
- створення сприятливих умов для формування особистісної зрілості дитини, її базових якостей;
- пріоритет повноцінного проживання дитиною сьогодення у порівнянні з підготовкою до майбутнього етапу життя;
- повага до дитини, врахування індивідуального особистого досвіду дошкільника;
- компетентнісний підхід до розвитку особистості, збалансованість набутих знань, умінь, навичок, сформованих бажань, інтересів, намірів та особистісних якостей та вольової поведінки дитини;
- надання пріоритету соціально-моральному розвитку особистості, формування у дітей вміння узгоджувати свої інтереси з колективними;
- формування у дошкільників цілісної, реалістичної картини світу, основ світогляду [1, с. 17]

Одним із важливих педагогічних засобів впливу на особистісне становлення «Я» та психічного розвитку дошкільника є театралізована діяльність із музичним супроводом. Вона розвиває творчі можливості, таланти дітей; здатності творчо мислити, аналізувати; розуміти; відчувати; фантазувати; уявляти; мріяти; позитивно сприймати красу музики, чарівного слова; бажання себе проявляти в різних ролях; упевнено себе почувати та вмінні по-різному себе презентувати на музичних заняттях.

Вважаю, що театральне мистецтво – це магія досконалості, неперевершеності, вишуканості дитини спробувати себе в мистецтві, не докладаючи надмірних емоційних, вольових, інтелектуальних зусиль, що водночас характеризується успіхом. Завдяки театралізованій діяльності дошкільники мають змогу ознайомлюватися з навколишнім світом у всьому його різноманітті через образи, фарби, звуки, емоції, а вміло поставлені питання змушують їх думати, аналізувати, міркувати, спостерігати, робити певні висновки. Театральна діяльність збагачує дітей дошкільного віку інтелектуальним розвитком, робить їх більш виразними у своїх висловлюваннях, сміливими, впевненими у собі, удосконалюється звукова культура її мови, інтонаційний лад [4, с. 18]. Можна стверджувати, що театралізована праця є джерелом розвитку почуттів, глибоких переживань і відкриттів дитини-дошкільника, залучає її до духовних цінностей, а також закладаються «підвалини» до формування моральних чеснот.

Організація театральної діяльності в закладі дошкільної освіти має на меті визначення цілей та завдань, які варто реалізовувати спільними діями з дошкільниками. **Метою** мого дослідження є: залучення дітей дошкільного віку до творчої діяльності шляхом ознайомлення з театральним, музичним

мистецтвом, використання елементів театралізації на заняттях для саморозкриття їх здібностей та обдарувань, формування мовленнєвої, мисленнєвої компетентності, формування національної свідомості та емоційних почуттів до своєї країни, відчуттів власної гідності та свідомого їх розуміння «Я» – українець.

У зв'язку з поставленою метою, нам необхідно вирішити такі **завдання**:

- ознайомити дітей дошкільного віку з різними видами мистецтва, а саме театрального та музичного;
- виховувати ціннісне, відповідальне та чуйне ставлення до себе, інших, праці;
- навчити дітей позитивно сприймати театральні дії, інсценівки, розуміти, відчувати, адекватно реагувати та музичні та театральні «відтінки» на занятті;
- розвивати вміння «занурюватися» в сценічний образ спонтанно, миттєво реагувати на театральні виклики;
- розвивати вміння імпровізувати, швидко брати на себе різні ролі;
- розвивати вміння «підігрувати» один одному, розуміти емоційний світ іншого, допомагати, підтримувати у сценічних образах;
- навчити дошкільників використовувати вербальні та невербальні засоби спілкування та їх поведінки на музичному занятті;
- розвивати емоційний інтелект (світ емоцій, почуттів, переживань, вражень);
- формувати вміння працювати в команді, гурті, спільними зусиллями досягати успіху на музичному занятті;
- навчити дітей долати «маленькі» труднощі на музичному занятті;
- сформувати вміння слухати та чути один одного, поважати себе та інших;
- навчити дітей позитивно себе презентувати (діями, вчинками, поведінкою, спілкуванням);

Згідно вище окреслених завдань, я використовую у своїй роботі таку інноваційну форму, як плейбек-театр («відтворення» – різновид інтерактивного театру імпровізації, що складається з двох основних практик: розповіді глядачами особистих історій на публіку та миттєвої художньої інсценізації акторами цих розповідей у специфічних формах).

З метою реалізації поставлених завдань я використовую у своїй роботі таку інноваційну форму як **плейбек-театр** («відтворення» різновид інтерактивного театру імпровізації, що складається з двох основних практик: розповіді глядачами особистих історій на публіку та миттєвої художньої інсценізації акторами цих розповідей). Playback-театр – це одна з форм сучасного неklasичного театру. У перекладі з англійської «playback» означає «відтворення». На відміну від традиційного театру, плейбек-театр не має літературних сценаріїв. Усе дійство відбувається спонтанно і без підготовки у супроводі музики. Група дітей («глядачі») розповідають свої життєві історії, а «актори» (інша група дітей) відразу їх грають, імпровізуючи, завдяки чому виникає унікальна психологічна взаємодія між усіма учасниками. Музичний

плейбек-театр – це простір , у якому кожна дитина має шанс бути почутою, тут розповідь «глядача» оживає так, що всі учасники дійства стають єдиним цілим [3, с. 114]. На мою думку, така форма колективної взаємодії дуже об'єднує дітей, передусім тому, що будується на грі й емоційних переживаннях, допомагає розібратися у складних та конфліктних ситуаціях. Вона є набагато кориснішою, ніж інші методичні заходи, бо кожна зустріч малята глибоко проживають, а отже, на довше запам'ятовують. Актори на сцені розігрують історії, які розповідають глядачі прямо із залу. Це і невеликі замальовки з життя, і довгі історії з різними персонажами і подіями, і мрії, і фантазії, і навіть сни. Дійство плейбек-театру зазвичай називають «перфорансом», оскільки в ньому акцент не на результаті, а на процесі творчості, з чого випливає безпосередня цінність дій дітей у режимі реального часу: розповіді глядачів, і гра акторів, музикантів, і реакції ведучого та всіх присутніх є великою мірою непередбачуваними, спонтанними. У дошкільному плейбек-театрі діти можуть виразити все, що їх турбує: емпатію, доброту, тривогу, радість, любов, милосердя і т. д. Музика є невід'ємною складовою частиною плейбек-театру, органічним компонентом вистави, що підкреслює основну ідею твору, допомагає розкрити характери дійових осіб [6, с. 21].

Підсумовуючи, можу сказати, що на музичних заняттях я домоглася, щоб мої вихованці були добрими, щирими, емоційними; навчила їх проявляти правдивість і відвертість у словах, діях, емоційних реакціях; навчила їх презентувати себе цікаво, кумедно, смішно; «підігрувати», швидко вживатися в різні ролі; творчо включатися в музично-театральний процес; намагатися допомагати один одному; імпровізувати; позитивно та емоційно грати різні ролі, історії. Я переконана, що дітям дошкільного віку доволі легко ставати «акторами» та «глядачами», якщо з ними періодично працювати з різними інноваційними технологіями. У музично-театральних дійствах я бачу «маленьких акторів» з розумними очима та мудрими дорослими словами, діями, вчинками.

Любов до театру стає яскравим спогадом дитинства, відчуттям свята, проведеного разом з однолітками, батьками і педагогами у незвичайному чарівному світі. І поки наші діти малі, важко сказати, ким вони стануть: інженерами чи художниками, математиками чи поетами. Але важливо, щоб кожен, у якій би галузі він не працював, міг розуміти, любити і творити прекрасне.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф., д-р пед. Наук.; Авт. кол-в: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богінч О. Л., Гавриш Н. В. та ін. — К., 2012. — 26 с.
2. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкільля» (нова редакція) / О. І. Білан; за заг. ред. О. В. Низковської. — 2017.— 256 с.
3. У світі музики: розробки для дітей 4-6 років / А.М. Гелунова, В.В. Чиркіна. — Х.: Основа, 2008.
4. Шик Л.А. Художньо-естетичний розвиток – Х.: Основа, 2011.

5. Шуть М. Організація дитячих свят. – К.: Шк. світ, 2010.

6. Педагогічний плейбек. Ефективний засіб ситуаційного навчання педагогів І.А. Кондратець // Дошкільне виховання. – 2017 – №2. – С. 20-24.

7. Сучасні підходи до організації свят і розваг. Методичні рекомендації / А.Шевчук // Дошкільне виховання. – 2000. – №3.

УДК 377.36:004.4 27

Кашук Н.В.,

викладач суспільних дисциплін ДНЗ

«Подільський центр ПТО»

natka.3009@yandex.ru

ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН В ЗАКЛАДАХ П(П)ТО

На початку ХХІ століття через швидкий технологічний розвиток все більше почали приділяти уваги різним медіа-ресурсам та впроваджувати в наукове середовище різні види мультимедійних засобів.

Мультимедійна технологія – це технологія, яка дозволяє за допомогою комп'ютера інтегрувати, обробляти і водночас відтворювати різноманітні типи сигналів, різні середовища, засоби і способи обміну даними, відомостями.[1]

Використання мультимедійних технологій на уроках історії, громадянської освіти, основ правових знань та трудового законодавства дають можливість збільшити доступ до методичних матеріалів, урізноманітнити навчальний процес своєю наочністю, краще сприймати і засвоювати матеріал. Активне впровадження в систему професійної (професійно-технічної) освіти мультимедійних засобів охопило напрямки як теоретичного, так і практичного навчання. Але для отримання максимально позитивних досягнень викладач повинен вдало поєднувати вербальний та візуальний матеріал.

Мультимедійні засоби за призначенням і виконуваними операціями навчання поділяю на: засоби зберігання і відтворення навчальної інформації; засоби контролю/самоконтролю; засоби самонавчання; аудіо-комунікативні засоби; візуально-спостережні засоби; читально-письмові засоби [3].

Ефективно використовую під час підготовки до уроку, пошуку цікавої інформації засоби зберігання і відтворення навчальної інформації. Суспільні знання постійно оновлюються, а тому вважаю їх дієвими в гонитві за інформацією та позитивним її використанням.

Під час уроків повторення, систематизації знань, умінь та навичок, актуалізації знань та їх контролю активно застосовую засоби контролю/самоконтролю, зокрема з тем: «Україна в роки Першої світової війни», «Друга світова війна», «Україна в перші повоєнні роки (1945 – початок 1950-х рр.)», Тема: Держави Азії та Латинської Америки «Японія», «Китай»; тема: Права громадян України на працю: «Трудовий договір»; «Трудова дисципліна»; «Конституційні основи України» та ін. Ці засоби забезпечують автоматизацію процесу перевірки ступеня засвоєння навчальної інформації й оцінювання знань. Це дає можливість, створивши завдання до теми, після її закінчення